

Hof Amsterdam, 22 september 2009, TROS Opgelicht

PUBLICATIE

Bewijslast bij kwalificatie 'oplichter' en 'pathologische leugenaar'

- [Van degene die beschuldigingen jegens een bepaalde persoon openbaart of verspreidt moet de nodige zorg worden verlangd ten aanzien van het verifiëren van de geloofwaardigheid van de feiten. Deze eis gaat evenwel niet zó ver dat aan die zorgvuldigheidseis alleen kan zijn voldaan ingeval de feiten naar de wettelijke regels van bewijsrecht als vaststaand kunnen worden beschouwd.](#)

Voor zover de grief aldus begrepen moet worden dat Tros aan het geschrift met betrekking tot de € 11.344,50 en de verklaring betreffende de nimmer betaalde auto geen toereikende steun heeft kunnen ontlenen omdat deze feiten niet in rechte zijn bewezen, faalt zij omdat in dat geval een te vergaande eis wordt gesteld. Van degene die beschuldigingen jegens een bepaalde persoon openbaart of verspreidt moet de nodige zorg worden verlangd ten aanzien van het verifiëren van de geloofwaardigheid van de feiten. Deze eis gaat evenwel niet zó ver dat aan die zorgvuldigheidseis alleen kan zijn voldaan ingeval de feiten naar de wettelijke regels van bewijsrecht als vaststaand kunnen worden beschouwd. Met de rechtbank is het hof van oordeel dat het geheel van de hier genoemde bronnen, dat wil zeggen het (niet onherroepelijke) strafvonnis, de vorderingsbrief van de SRK rechtsbijstand en de verklaring betreffende de auto die [eiser] heeft besteld maar nooit heeft betaald, door Tros in redelijkheid konden worden beschouwd als toereikende ondersteuning van de beschuldigingen die tijdens haar uitzending zijn gedaan.

PORTRETRECHT

Geen redelijk belang – vrijheid van informatie

- [Onder de door de rechtbank - onbestreden - vastgestelde omstandigheden \[...\] kan ook naar 's hofs oordeel niet worden gezegd dat \[eiser\] door de uitzending van de opnamen \(waarbij hij herkenbaar in beeld komt\) zodanig is geschaad in diens door art. 8 EVRM en art. 21 Auteurswet 1912 beschermde belangen dat Tros zich niet met succes kan beroepen op haar door art. 10 EVRM gewaarborgde recht.](#)

Aldus verstaan kan de grief geen doel treffen omdat in de rechtspraak niet is aanvaard dat een (anders dan in diens eigen opdracht) geportretteerde zich van een vortrecht kan bedienen. Voor een succesvol beroep op het

in art. 21 Auteurswet 1912 beschermde portretrecht zal steeds het in die bepaling opgenomen "redelijk belang" aannemelijk moeten worden gemaakt, waarbij opmerking verdient dat het belang van de geportretteerde kan komen te staan - zoals hier het geval is tegenover het in art. 10 EVRM gewaarborgde recht om vrijelijk informatie te ontvangen en door te geven, in welk geval de belangenafweging naar vaste (ook Straatburgse) rechtspraak moet worden uitgevoerd op basis van art. 8 EVRM tegenover art. 10 EVRM. al contact met de Tros gehad, hij had zijn medewerking. Onder de door de rechtbank - onbestreden - vastgestelde omstandigheden:

- tevoren had [eiser] al contact met de Tros gehad hij wist waar het over ging en hij had zijn medewerking toegezegd,

- volgens zijn eigen verklaring was [eiser], door het onaangekondigde bezoek van de verslaggever en cameraman "niet verrast of bang", het gesprek is op rustige wijze begonnen ([eiser] presenteerde koffie en kreeg desgevraagd nog even de gelegenheid zijn haar te kammen), terwijl

- de opnamen laten zien dat [eiser] op rustige wijze heeft verteld hoe de feiten volgens hem liggen, kan ook naar 's hofs oordeel niet worden gezegd dat [eiser] door de uitzending van de opnamen (waarbij hij herkenbaar in beeld komt) zodanig is geschaad in diens door art. 8 EVRM en art. 21 Auteurswet 1912 beschermde belangen dat Tros zich niet met succes kan beroepen op haar door art. 10 EVRM gewaarborgde recht.

Vindplaatsen:

Hof Amsterdam, 22 september 2009

(J. Wortel, D.J. van der Kwaak en J. Blokland)

zaaknummer 200.015.533/01

22 september 2009

GERECHTSHOF TE AMSTERDAM

EERSTE MEERVOUDIGE BURGERLIJKE KAMER

ARREST

in de zaak van:

[eiser]

APPELLANT,

advocaat: mr. A.H. Lanting te Leeuwarden,

tegen

de vereniging met volledige rechtsbevoegdheid

TROS,

gevestigd te Hilversum,

GEÏNTEERDE,

advocaat: mr. H.A.J.M. van Kaam te Amsterdam,

Partijen worden hierna [eiser] en Tros genoemd.

1. Het geding in hoger beroep

1.1 Bij dagvaarding van 3 september 2008 is [eiser] in hoger beroep gekomen van een [vonnis van de rechtbank te Amsterdam, onder zaak-/rolnummer 378285 1 HA ZA 07-2438 tussen partijen \(als eiser en Tros als gedaagde\) gewezen en uitgesproken op 11 juni 2008.](#)

1.2 [eiser] heeft bij memorie drie grieven geformuleerd en toegelicht, met conclusie dat het hof het vonnis waarvan beroep zal vernietigen en de vorderingen van [eiser] alsnog zal toewijzen, met veroordeling van Tros in de kosten van de beide instanties.

1.3 Daarop heeft Tros geantwoord en bewijs aangeboden, met conclusie, kort gezegd, dat het vonnis waarvan beroep zal worden bekrachtigd, met - naar het hof begrijpt - veroordeling van [eiser] uitvoerbaar bij voorraad, in de kosten van het hoger beroep.

1.4 Vervolgens is arrest gevraagd op basis van de in beide instanties overgelegde stukken.

2. De feiten

2.1 De rechtbank heeft in het bestreden vonnis onder 2.1 tot en met 2.9 feiten als in deze zaak vaststaand aangemerkt. Aangezien deze feiten niet in geschil zijn zal ook het hof daarvan uitgaan.

2.2 Het gaat, mede gelet op hetgeen overigens uit de gedingstukken blijkt en niet of onvoldoende is weersproken, in deze zaak om het volgende.

(a) Op 4 december 2006 heeft de politierechter in de Leeuwarder rechtbank een vonnis gewezen waarbij bewezen is verklaard dat [eiser] zich heeft schuldig gemaakt aan oplichting van [...]. Deze veroordeling heeft betrekking op een geldlening van € 87.875,- die [...], destijds zijn schoonmoeder, eind 2002/begin 2003 aan [eiser] heeft verstrekt.

(b) Tussen eind januari en eind februari 2007 heeft [eiser] enkele malen telefonisch contact opgenomen met de redactie van het door de Tros verzorgde televisieprogramma "Opgelicht?!", omdat hem ter ore was gekomen dat er van die kant onderzoek naar hem werd gedaan. Daarbij heeft [eiser] te kennen gegeven dat hij zijn medewerking wilde verlenen, en is gesproken over de gebeurtenissen die ten grondslag liggen aan het strafvonnis van 4 december 2006.

(c) Eind februari 2007 verschenen onaangekondigd een verslaggever en een cameraman van Tros bij [eiser] aan de deur. [eiser] heeft hen binnengelaten en vragen beantwoord.

(d) Bij brief van 8 maart 2007 heeft [eiser] aan Tros geschreven, voor zover thans van belang: *"Ik heb tot slot (...) nog te melden dat ik geen toestemming heb gegeven om mijzelf te laten filmen door uw cameraman en beroep mij hierbij op het zgn. "portretrecht" of "portretverschoning"*.

(e) In een op [...] uitgezonden aflevering van "Opgelicht?!" is het handelen van [eiser] aan de orde geweest. Tijdens die uitzending zijn aan het woord gelaten, naast leden van de familie [...], medewerkers van een autoverhuurbedrijf en een garage alsmede een makelaar in onroerend goed. Van de kant van de familie [...] is in deze uitzending verteld dat [eiser] hen had voorgehouden dat hij vermogend was maar zijn geld tijdelijk had vastzitten in een belegging die op korte termijn twee of drie keer zo veel waard zou worden. Daarbij liet [eiser] een overzicht van een beleggingspoule zien op papier met het logo van ING Bank. Het bedrag van bijna € 90.000 dat [...] vervolgens aan [eiser] heeft geleend had hij ten tijde van de uitzending nog niet terugbetaald. Verklaringen van de andere personen die tijdens

de uitzending aan het woord zijn gelaten komen erop neer dat [eiser] auto's huurde of bestelde, en onroerend goed kocht, zonder daarvoor te (kunnen) betalen. In de loop van deze uitzending is [eiser] "oplichter" en "pathologische leugenaar" genoemd.

(f) In het door [eiser] ingestelde hoger beroep tegen het strafvonnis van 4 december 2006 heeft het Gerechtshof Leeuwarden arrest gewezen op 6 juli 2007. Ook het hof heeft de oplichting van [eiser] bewezen verklaard, ter zake een deels voorwaardelijke vrijheidsstraf opgelegd, en voorts de openbaarmaking van dit arrest bevolen. In verband met het opleggen van die straf en maatregel heeft het hof overwogen dat [eiser] reeds eerder ter zake van soortgelijke misdrijven is veroordeeld. Tegen dit strafarrest is cassatie ingesteld, waarop - voor zover thans bekend - nog niet is beslist.

3. Beoordeling

3.1 [eiser] vordert in dit geding, samengevat, een verklaring voor recht dat Tros jegens hem een onrechtmatige daad heeft begaan, een bevel aan Tros zijn naam van websites te verwijderen (met een dwangsom), veroordeling van Tros tot vergoeding van nader bij staat op te maken schade, en veroordeling van Tros in de proceskosten.

3.2 De rechtbank heeft als onbestreden, en dus vaststaand, feit vooropgesteld dat [eiser] in zijn eer en goede naam is aangetast doordat hij tijdens de bewuste televisie-uitzending is uitgemaakt voor oplichter en pathologische leugenaar. Daarvan uitgaande heeft de rechtbank onderzocht of deze aantasting in eer en goede naam een onrechtmatige daad van Tros jegens [eiser] oplevert. Bij dat onderzoek heeft de rechtbank als uitgangspunt genomen dat het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer aan de kant van [eiser] en de vrijheid van informatieverstrekking aan de kant van Tros als twee gelijkwaardige belangen tegenover elkaar staan, zodat aan de hand van alle omstandigheden van het geval moet worden bepaald of de wijze waarop Tros haar recht om met haar televisie-uitzendingen informierend, opiniërend en waarschuwend op te treden - en in dat verband misstanden die de samenleving raken aan de orde te stellen al dan niet op zodanige wijze heeft uitgeoefend dat een ontoelaatbare inbreuk is gemaakt op [eiser]s recht gevrijwaard te blijven van lichtvaardige beschuldigingen of verdachtmakingen.

3.3 Deze door de rechtbank gehanteerde uitgangspunten voor het beoordelen van de door [eiser] ingestelde vorderingen zijn in overeenstemming met de toepasselijke wettelijke en verdragsbepalingen, zoals die in de rechtspraak worden uitgelegd. Terecht worden deze uitgangspunten in dit hoger beroep niet bestreden.

3.4 De eerste grief keert zich tegen het oordeel van de rechtbank dat de kwalificaties 'oplichter' en 'pathologische leugenaar' niet als onrechtmatig zijn te beschouwen "gelet op de veroordeling in de casus [...]". Dit oordeel wordt bestreden met de stelling dat het strafvonnis alleen betrekking heeft op de in 2002/2003 voorgevallen feiten, terwijl in de desbetreffende uitzending van "Opgelicht?!" nog andere,

onbewezen en nergens op gebaseerde gevallen ten tonele zijn gevoerd.

3.5 Voor zover de grief aldus moet worden verstaan dat de rechtbank de feitelijke onderbouwing van de beschuldigingen uitsluitend in het veroordelend strafvonnis heeft gezien, faalt zij omdat zij op een onjuiste lezing van de bestreden uitspraak berust. Het oordeel van de rechtbank dat Tros over voldoende materiaal heeft beschikt om de tijdens de uitzending geuite beschuldigingen te onderbouwen is blijkens rov 4.4 van de bestreden uitspraak gebaseerd op de veroordeling in de strafzaak in samenhang met de brief van SRK rechtsbijstand waarbij namens de heer en mevrouw [...] € 11.344,50 wordt teruggevorderd (welk bedrag volgens laatstgenoemden aan [eiser] is toevertrouwd om te worden belegd in de eerder genoemde beleggingspoule) en een verklaring dat [eiser] een auto heeft besteld, en opdracht heeft gegeven een gasinstallatie in te bouwen, maar daarvoor nooit heeft betaald.

3.6 Voor zover de grief aldus begrepen moet worden dat Tros aan het geschrift met betrekking tot de € 11.344,50 en de verklaring betreffende de nimmer betaalde auto geen toereikende steun heeft kunnen ontlenen omdat deze feiten niet in rechte zijn bewezen, faalt zij omdat in dat geval een te vergaande eis wordt gesteld. Van degene die beschuldigingen jegens een bepaalde persoon openbaart of verspreidt moet de nodige zorg worden verlangd ten aanzien van het verifiëren van de geloofwaardigheid van de feiten. Deze eis gaat evenwel niet zó ver dat aan die zorgvuldigheidseis alleen kan zijn voldaan ingeval de feiten naar de wettelijke regels van bewijsrecht als vaststaand kunnen worden beschouwd. Met de rechtbank is het hof van oordeel dat het geheel van de hier genoemde bronnen, dat wil zeggen het (niet onherroepelijke) strafvonnis, de vorderingsbrief van de SRK rechtsbijstand en de verklaring betreffende de auto die [eiser] heeft besteld maar nooit heeft betaald, door Tros in redelijkheid konden worden beschouwd als toereikende ondersteuning van de beschuldigingen die tijdens haar uitzending zijn gedaan.

3.7 De grief faalt.

3.8 De tweede grief behelst de klacht dat de rechtbank, het uitzenden van de bij [eiser] thuis gemaakte opnamen niet onrechtmatig oordelend, om de kern van de zaak heen is gegaan, omdat [eiser] door de cameraman van Tros is overvallen, en uit [eiser]s gedragingen tijdens het onaangekondigde bezoek niet mag worden afgeleid dat hij heeft ingestemd met uitzending van de opnamen, temeer omdat hij na het bezoek uitdrukkelijk heeft verboden om de opnamen uit te zenden.

3.9 Daar [eiser] (zoals in de bestreden uitspraak ook is gememoreerd) tijdens de in eerste aanleg gehouden comparitie zelf heeft verklaard dat hij bij het bezoek van de medewerkers van Tros "niet verrast of bang" was/ is deze grief alleen begrijpelijk indien zij aldus wordt verstaan dat de openbaarmaking van de opnamen waarop [eiser] herkenbaar in beeld is gekomen onrechtmatig is omdat hij voor die uitzending niet nadrukkelijk toestemming heeft gegeven, althans de enkele omstandigheid dat [eiser] een beroep op het por-

trecht heeft gedaan uitzending van die opnamen onrechtmatig maakt.

3.10 Aldus verstaan kan de grief geen doel treffen omdat in de rechtspraak niet is aanvaard dat een (anders dan in diens eigen opdracht) geportretteerde zich van een vetorecht kan bedienen. Voor een succesvol beroep op het in art. 21 Auteurswet 1912 beschermde portretrecht zal steeds het in die bepaling opgenomen "redelijk belang" aannemelijk moeten worden gemaakt, waarbij opmerking verdient dat het belang van de geportretteerde kan komen te staan - zoals hier het geval is tegenover het in art. 10 EVRM gewaarborgde recht om vrijelijk informatie te ontvangen en door te geven, in welk geval de belangenafweging naar vaste (ook Straatburgse) rechtspraak moet worden uitgevoerd op basis van art. 8 EVRM tegenover art. 10 EVRM. al contact met de Tros gehad, hij had zijn medewerking

3.11 Onder de door de rechtbank - onbestreden - vastgestelde omstandigheden:

- tevoren had [eiser] al contact met de Tros gehad hij wist waar het over ging en hij had zijn medewerking toegezegd,

- volgens zijn eigen verklaring was [eiser], door het onaangekondigde bezoek van de verslaggever en cameraman "niet verrast of bang", het gesprek is op rustige wijze begonnen ([eiser] presenteerde koffie en kreeg desgevraagd nog even de gelegenheid zijn haar te kammen), terwijl

- de opnamen laten zien dat [eiser] op rustige wijze heeft verteld hoe de feiten volgens hem liggen,

kan ook naar 's hofs oordeel niet worden gezegd dat [eiser] door de uitzending van de opnamen (waarbij hij herkenbaar in beeld komt) zodanig is geschaad in diens door art. 8 EVRM en art. 21 Auteurswet 1912 beschermde belangen dat Tros zich niet met succes kan beroepen op haar door art. 10 EVRM gewaarborgde recht.

3.12 De derde grief strekt ertoe het geschil in volle omvang aan 's hofs oordeel te onderwerpen, doch bevat geen klachten of stellingen die naast de voorgaande grieven zelfstandige betekenis hebben. Het behoeft derhalve geen (verdere) bespreking waarom ook deze grief tevergeefs is voorgesteld.

4. Slotsom en kosten

Het voorgaande leidt tot de slotsom dient te worden bekrachtigd. [eiser] zal als de in het ongelijk gestelde partij, worden verwezen in de kosten van de procedure in hoger beroep.

5. Beslissing

Het hof:

bekrachtigt het vonnis waarvan beroep;

verwijst [eiser] in de proceskosten van het hoger beroep en begroot die kosten, voor zover tot heden aan de van Tros gevallen, op € 303,= voor verschotten en € 894,= voor salaris van de advocaat;

verklaart dit arrest ten aanzien van de proceskostenveroordeling uitvoerbaar bij voorraad.

Dit arrest is gewezen door mr. J. Wortel, mr. D.J. van der Kwaak en mr. J. Blokland en door de rol raadsheer in het openbaar uitgesproken op 22 september 2009.

